

แนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลาย

Proposed Guidelines for Decreasing Bankruptcy Filing Cases

(Received: February 25, 2024 Revised: November 14, 2024 Accepted: December 20, 2024)

วิมลพรรณ ปานช่วย¹
Vimonpun Panchuay

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลายโดยศึกษาหลักเกณฑ์จำนวนหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายและการให้ออกาสูกหนี้บุคคลธรรมดาเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ จากการศึกษาพบว่าหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนหนี้กฎหมายล้มละลายที่เจ้าหนี้ได้ฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ลูกหนี้นิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ซึ่งการกำหนดจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันประกอบกับการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาได้ขอฟื้นฟูสถานะทางการเงินทำให้ไม่ต้องถูกฟ้องคดีหรือถูกเจ้าหนี้ฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลาย แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำในการขอฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้บุคคลธรรมดาทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น นำไปสู่แนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลายซึ่งประกอบด้วย (1) ทบทวนการกำหนดจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาและลูกหนี้นิติบุคคลให้เหมาะสมกับบริบทกับปัจจุบัน

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: vimonpun.pe@bsru.ac.th

(2) พิจารณาถึงจำนวนหนี้ขั้นต่ำที่ลูกหนี้สามารถร้องขอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยไม่มีข้อกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเพื่อให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการเริ่มต้นคดีด้วยความสมัครใจโดยไม่ต้องถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลาย

คำสำคัญ: กฎหมายล้มละลาย ลูกหนี้บุคคลธรรมดา ล้มละลายโดยสมัครใจ

Abstract

The objective of this article is to suggest guidelines on decreasing bankruptcy filing cases by exploring the determination of the number of debts filing bankruptcies and chances of debt recovery given to natural person debtors to go through a rehabilitation procedure. From the study, it was found that the determination of the number of debts filing bankruptcies which creditors employed to sue natural persons indebted to one or more creditors for at least one million baht. Juristic persons indebted to one or more creditors for a total of at least two million baht. The determination of the number of debts which give the right to creditors to file bankruptcy against their debtors is not suitable for the present economic and social situation. Moreover, the consideration of a natural person debtor's rehabilitation gives a chance for the debtor to request for financial rehabilitation which enables them to be free from litigation or filing bankruptcy. However, the determination had specified the minimum number of debts for a natural person debtor asking for rehabilitation, which makes debtors unable to fully go through the rehabilitation procedure. Hence, the findings were drawn to the following guidelines on decreasing bankruptcy filing cases: (1) Revise the number of debts which creditors file bankruptcy against natural person and juristic person debtors to be compatible with the present context; and (2) consider the minimum debts which a natural person debtor may request for the consideration of getting into a rehabilitation

procedure without the determination of the minimum debts so that the debtor who is willing to go through the legal procedure can proceed without being sued for bankruptcy.

Keywords: Bankruptcy Law, Individual Debtors, Voluntary Bankruptcy

บทนำ

กฎหมายล้มละลายเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ในการเร่งรัดหนี้สินจากลูกหนี้ลักษณะกึ่งกฎหมายอาญา กล่าวคือ กำหนดวิธีการลงโทษทางอาญาเพื่อติดตามทวงหนี้สินของลูกหนี้อย่างร้ายแรง ซึ่งมีวิธีบังคับลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวด้วยการให้โอกาสลูกหนี้ผลัดการชำระหนี้ หากไม่ชำระจะมีวิธีทารุณต่าง ๆ ได้แก่ การนำลูกหนี้แช่น้ำ ตากแดดเสียก่อน ถ้ายังชำระหนี้ไม่ได้ให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ออกขายเอาเงินใช้หนี้ ถ้าเงินที่ได้ไม่พอให้เอาตัวลูกหนี้ออกขายทอดตลาด เป็นต้น ต่อมากฎหมายล้มละลายมีวิวัฒนาการโดยเห็นว่าไม่ควรใช้วิธีการทารุณแก่ลูกหนี้จึงมีการแก้ไขกฎหมายใหม่ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมลักษณะกึ่งนี้ยมนใน ร.ศ.110 (พ.ศ.2434) ได้ยกเลิกวิธีการทารุณแก่ลูกหนี้และช่วยเหลือลูกหนี้มากขึ้น หลังจากนั้นได้มีการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ.127 (พ.ศ.2451) โดยเอาแบบอย่างมาจากต่างประเทศ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) โดยมีหลักการให้เจ้าหนี้เท่านั้นที่จะฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายได้มีการปลดล้มละลาย การประนอมหนี้และกำหนดลงโทษลูกหนี้ที่ทุจริต เป็นต้น หลังจากนั้นได้มีการตราพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ.130 (Theeravechakul, 2013, p.1) และเป็นกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวน 10 ฉบับได้ประกาศใช้บังคับมาจนปัจจุบัน

กฎหมายล้มละลายมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการชำระสะสางหนี้ (Obligation) หมายถึง การมีนิติสัมพันธ์ในทางกฎหมายระหว่างบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้มีหน้าที่มีความชอบธรรมที่จะบังคับบุคคล อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าลูกหนี้ ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้ (Wayupap, 2016, p.8) เมื่อลูกหนี้มีหนี้เป็นจำนวนมากทำให้กลายเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency)

หมายความว่าบุคคลที่มีทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สิน หรือจะเรียกว่าบุคคลที่มีทรัพย์สินไม่พอที่จะชำระหนี้ได้ (Panichawong, 2000, p. 2) โดยรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้ชำระหนี้จำนวนมากที่สุดอย่างเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้รับชำระหนี้ในเวลาอันรวดเร็วทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ให้ได้รับการปลดภาระหนี้สินของตนและมีอำนาจเข้าจัดการทรัพย์สินของตนได้ดังเดิมเพราะหากลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายแล้วลูกหนี้จะไม่มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของตนเองได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเป็น ผู้มีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตลอดเวลาที่ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการคดีล้มละลาย

การเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายนั้น เมื่อลูกหนี้เป็นบุคคลที่มีหนี้สินที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมสถาบันการเงิน หรือแหล่งเงินกู้ยืมต่าง ๆ ที่นำมาเพื่อใช้สอยสำหรับครัวเรือน ธุรกิจ หรือในกิจการของลูกหนี้ นั้น ๆ เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในหนี้สินของตนได้ ทำงานเท่าไรก็นำไปจ่ายดอกเบี้ยหมด ประกอบกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่จะเห็นได้ในยุคปัจจุบันถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลูกหนี้เกิดหนี้สินขึ้นมาก หากมองย้อนกลับไปที่เมื่อปี พ.ศ.2540 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชียหรือที่เรียกทั่วไปในประเทศไทยว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์ทางการเงินที่ส่งผลกระทบกับหลายประเทศในทวีปเอเชีย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 ก่อให้เกิดความล่มสลายทางเศรษฐกิจทั่วโลกเนื่องจากการแพร่ระบาดทางการเงิน Manager (2017, Online) รัฐบาลไทยได้มีการประกาศการลอยตัวของค่าเงินบาททำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวในทันที และได้มีการขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) วิกฤตการณ์ในครั้งนั้นส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสร้างความเสียหายอย่างมากต่อประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจเอกชน เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์

อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันการเงิน ธนาคาร ธุรกิจการพิมพ์การโฆษณา หรือธุรกิจต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้ต้องปิดกิจการลง หรือบางแห่งก็ทำให้มีหนี้สินล้นพ้นตัว พนักงานจำนวนมาก ถูกปลดออกจากการงาน Rathamarit (2006, Online) รวมถึงบริษัทไม่สามารถที่จะชำระเงินค่าจ้างให้กับพนักงานได้ วิฤต เศรษฐกิจในครั้งนั้นส่งผลให้สถาบันการเงิน 56 แห่งต้องปิดตัวลงทำให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ซึ่งผลกระทบจากวิกฤตต้มยำกุ้งไม่เพียงแต่กระทบโดยตรงกับผู้ประกอบการรายใหญ่หรือนักธุรกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประชาชนทั่วไปในระดับครัวเรือนอีกด้วย National Housing Authority (2018, Online)

ในปลายปี พ.ศ.2562 ได้มีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ซึ่งการแพร่ระบาดนั้นเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็วทำให้ผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก จนทำให้หลายประเทศมีกำหนดมาตรการล็อกดาวน์ (Lockdown) รวมถึงประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบนี้ด้วย ซึ่งการระบาดดังกล่าวส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลกต้องหยุดชะงักประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ ทำให้ก่อให้เกิดปัญหาหนี้สิน จึงส่งผลให้ลูกหนี้กลายเป็นคนมีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ได้ และทำให้เจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้และอาจกลายเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวด้วยเช่นกัน ในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบเพราะขาดรายได้และตกงานจำนวนมาก จึงทำให้ผู้ที่มีหนี้สินอยู่แล้วไม่สามารถที่จะชำระหนี้ได้ตามกำหนด (Sonjai, 2022, p.339) แม้ทางภาครัฐได้ดำเนินนโยบายในการช่วยเหลือฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเยียวยาและบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยมีการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐแต่การบริโภคและการส่งออกก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ไม่อาจขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปในทางทิศทางที่ดีขึ้นจนได้นำไปสู่ปัญหาเรื่องหนี้สิน (Kerd-int et al., 2021,

p. 262) เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ เจ้าหนี้ทั้งหลายย่อมสามารถใช้สิทธิเรียกร้องที่ตนมีอยู่ในการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีแพ่งหรือการเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายจึงทำให้มีคดีจำนวนมากในชั้นศาล

ตารางที่ 1

ข้อมูลสิ้นปี	จำนวนคดี	ทุนทรัพย์
2566	9,484	373,691,600,297.70
2565	8,223	446,101,146,140.52
2564	9,235	221,776,937,180.20
2563	9,171	836,803,387,948.59
2562	8,398	386,694,472,261.59

ที่มา: สถิติข้อมูลสรุปจำนวนคดีล้มละลาย ศาลล้มละลายกลาง

การฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายตามกฎหมายล้มละลายนั้นเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ถูกฟ้องโดยเจ้าหนี้ด้วยความไม่สมัครใจ แม้ว่าการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้มีการแก้ไขและเปิดโอกาสให้เจ้าหนี้หรือลูกหนี้สามารถยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ก็ตาม หากเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศพบว่าตามหลักสากลนั้นมีลักษณะให้โอกาสลูกหนี้ในกระบวนการล้มละลายมากกว่าประเทศไทยโดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาเป็นฝ่ายยื่นคำร้องต่อศาลด้วยความสมัครใจและนำไปสู่การปลดล้มละลายเพื่อการเริ่มต้นใหม่ แม้ว่าการเข้าสู่กระบวนการล้มละลายด้วยโดยเริ่มกระบวนการของลูกหนี้บุคคลธรรมดาในประเทศไทยนั้นได้มีนักวิชาการสนับสนุนหลักการนี้ก็ตาม แต่ในประเทศไทยก็ยังมีได้มีการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดายื่นคำร้องขอเพื่อเริ่มต้น

กระบวนการคดีล้มละลายแต่อย่างใด นอกจากนั้นผู้เขียนตั้งข้อสังเกตถึงจำนวนหนี้ที่กฎหมายล้มละลายได้กำหนดหลักเกณฑ์ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายสำหรับเจ้าหนี้ฟ้องคดีล้มละลายซึ่งลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ลูกหนี้นิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ได้มีการบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งระยะเวลาในการใช้หลักเกณฑ์จำนวนหนี้ดังกล่าวนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 25 ปี ได้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันหรือไม่ เมื่อจำนวนหนี้ที่เป็นหลักเกณฑ์ในการยื่นฟ้องกับสิทธิของลูกหนี้บุคคลธรรมดาในการที่เริ่มต้นกระบวนการคดีล้มละลาย ยังไม่มีการปรับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ย่อมทำให้มีการฟ้องคดีล้มละลายมากขึ้นก่อให้เกิดจำนวนคดีล้มละลายปริมาณมาก

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนจึงได้เสนอหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนหนี้ในการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายและเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาเริ่มต้นกระบวนการในคดีล้มละลายด้วยความสมัครใจ และไม่มี การกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเพื่อให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้รับความช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายและสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนหนี้ในการฟ้องลูกหนี้คดีล้มละลาย

เมื่อกล่าวถึงหลักเกณฑ์การยื่นฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายนั้น ในพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2561 มาตรา 9 ได้กำหนดให้เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้ได้ต่อเมื่อ 1) ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว 2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาทและ 3) หนี้

อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี่งนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับแรก) พ.ศ.2483 ได้ปรากฏหลักเกณฑ์การฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลายตามมาตรา 9 เช่นเดียวกับฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน (พ.ศ.2561) พบว่า พระราชบัญญัติแต่ละฉบับมีความแตกต่างกันในเรื่องของจำนวนหนี้ที่ฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย กล่าวคือ เดิมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาทหรือเป็นหนี้เจ้าหนี้หลายคนซึ่งเข้าชื้อกันเป็นโจทก์เป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งพันบาท แต่ได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่สอง) พ.ศ.2511 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาทหรือเป็นหนี้เจ้าหนี้หลายคนซึ่งเข้าชื้อกันเป็นโจทก์เป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาทและหนี่งนั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี่งนั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากค่าของเงินแต่ละยุคสมัยแตกต่างกันไปมาก จึงควรแก้ไขการกำหนดจำนวนหนี้ที่จะฟ้องคดีล้มละลายให้สูงขึ้น ต่อมาได้มีการเพิ่มจำนวนหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่สาม) พ.ศ.2526 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นได้กำหนดเกี่ยวกับจำนวนเงินที่เจ้าหนี้มีสิทธิจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้จะต้องเป็นหนี้ไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาท เพราะค่าเงินบาทตกต่ำลงมากจึงสมควรกำหนดจำนวนเงินที่เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายเสียใหม่ หลังจากนั้นพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ห้า) พ.ศ.2542 ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2526 มาตรา 9 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น (2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา

เป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ซึ่งเหตุผลที่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้เนื่องจากการกำหนดจำนวนเงินที่เจ้าหนี้มีสิทธิจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้รวมทั้งจำนวนเงินที่ต้องวางประกันค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในขั้นตอนต่างๆ ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันจึงสมควรแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งการแก้ไขในส่วนจำนวนหนี้ที่ฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ห้า) พ.ศ.2542 นั้นได้มีการแก้ไขและบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้

หากพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ประชาชนได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ จนทำให้เกิดสภาวะเงินเฟ้อและเศรษฐกิจถดถอยจนปัจจุบันนี้ ซึ่งภาระหนี้สินที่เห็นชัดที่สุดซึ่งมีผลกระทบต่อแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้ครัวเรือน (Household Debt) ซึ่งหมายถึง เงินให้กู้ยืมที่สถาบันการเงินให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งบุคคลธรรมดาอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้เพื่อการจับจ่ายใช้สอยต่าง ๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ โดยข้อมูลหนี้ครัวเรือนจะครอบคลุมเฉพาะเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเก็บข้อมูล ดังนั้น หนี้ครัวเรือนจึงไม่รวมหนี้นอกกระบบ ทั้งนี้ สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบัตรเครดิต ลิซซิง และสินเชื่อบุคคล Jaiyen & Choochuna (2023, p. 213)

สำหรับรายได้และรายจ่ายครัวเรือนเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงบทบาทสำคัญต่อการกำหนดหนี้ครัวเรือนในทุกระดับหนี้ โดยครัวเรือนที่มีรายได้และรายจ่ายสูงขึ้นทำให้หนี้เพิ่มขึ้นตามไปด้วยโดยครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะมีศักยภาพในการสร้างหนี้ได้สูงเพราะสามารถผ่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ย

[illegible]

ภาพที่ 1 ประเมินสัดส่วนหนี้ครัวเรือน
ที่มา: (TTB analytics, 2024)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยสิ้นปี พ.ศ.2567 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ละระดับ 91.4% ต่อ GDP โดยหนี้บัตรเครดิต สิสซิง และสินเชื่อส่วนบุคคลเติบโตเร็วสุดในรอบทศวรรษเนื่องจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง จึงส่งผลให้ระดับรายได้ของครัวเรือนฟื้นตัวได้อย่างจำกัด ขณะที่ต้นทุนทางการเงินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้และคุณภาพของหนี้ อีกทั้ง อุปสรรคจากการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบลูกหนี้บางส่วนทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ (TTB Analytics, 2024, Online)

การก่อหนี้ของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในประเทศเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนและภาคธุรกิจที่ต้องประสบปัญหาทางการเงินโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้เมื่อลูกหนี้มีภาระหนี้สินที่มากขึ้นทำให้มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่สามารถที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ อันเป็นสาเหตุทำให้เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายโดยการกำหนดจำนวนหนี้ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายล้มละลายฉบับปัจจุบันปี พ.ศ.2542 กำหนดจำนวนหนี้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาทนั้น

ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่าหลักการดังกล่าวได้มีการบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ 25 ปี หากพิจารณาถึงพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับแรก) ปี พ.ศ. 2483 (ฉบับที่ 2) ปี พ.ศ. 2511 (ฉบับที่ 3) ปี พ.ศ.2526 และ (ฉบับที่ 5) ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งในแต่ละฉบับนั้นมีเหตุการณ์ประกาศแก้ไขการกำหนดจำนวนหนี้เนื่องจากค่าของเงินแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกันไปไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในยุคนั้น ๆ ผู้เขียนจึงขอให้ทบทวนหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ยื่นฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลายว่าจำนวนหนี้ที่ใช้บังคับอยู่เหมาะสมกับในสถานะ

เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันและนำไปสู่การแก้ปัญหาของการฟ้องคดีล้มละลาย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้และเป็นการลดปริมาณจำนวนการฟ้องคดีล้มละลายให้ลดลง

การเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาเริ่มต้นกระบวนการในคดีล้มละลาย

การเข้าสู่กระบวนการล้มละลายของลูกหนี้ภายใต้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 อาจเป็นกรณีเจ้าหนี้นี้ยื่นคำฟ้องตามมาตรา 9 ซึ่งเป็นการฟ้องสำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกันหรือตามมาตรา 10 สำหรับเจ้าหนี้มีประกันฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลาย และอีกกรณีหนึ่งตามมาตรา 88 ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งได้จดทะเบียนห้างหุ้นส่วน จำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น นอกจากเจ้าหนี้จะฟ้องขอให้ล้มละลายได้แล้ว ผู้ชำระบัญชีของนิติบุคคลนั้น ๆ อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้สั่งให้นิติบุคคลนั้นล้มละลายได้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเท่านั้น รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งได้จดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัดหรือนิติบุคคลอื่นที่ผู้ชำระบัญชีของนิติบุคคลนั้นยื่นคำร้องขอให้ล้มละลาย แต่ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดายังคงถูกจำกัดสิทธิในการเริ่มต้นกระบวนการเมื่อลูกหนี้ได้ประสบปัญหาภาวะหนี้สินจนก่อให้เกิดหนี้ ซึ่งทำให้เจ้าหนี้สามารถมีสิทธิที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งแต่การให้เจ้าหนี้แต่ละรายต่างคนต่างฟ้องเป็นคดีแพ่งเพื่อบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้คนใดฟ้องก่อนก็มีสิทธิบังคับเอากับทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนหากเจ้าหนี้อื่นที่มีได้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้นย่อมเกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างเจ้าหนี้ด้วยกัน กฎหมายล้มละลายจึงมีเจตนารมณ์เพื่อให้เจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องลูกหนี้ที่มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินสำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียว

หรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท เพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายมายื่นคำขอชำระหนี้และให้ศาลมีคำสั่งจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้รายนั้นแล้วนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งเฉลี่ยให้กับเจ้าหนี้ตามสัดส่วนแห่งหนี้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรม เมื่อกฎหมายล้มละลายในประเทศไทยยังไม่เปิดรับการให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิในการเริ่มต้นกระบวนการล้มละลาย หากพิจารณาถึงแนวการร่างกฎหมายล้มละลาย (Legislative Guide on Insolvency Law) ที่จัดทำโดยคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (United Nation Commission on International Trade Law – UNCITRAL) ได้มีการอนุญาตให้ลูกหนี้สามารถที่จะเริ่มต้นกระบวนการล้มละลายโดยสมัครใจหากว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระหรือลูกหนี้มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินเพื่อหวังให้เป็นไปตามมาตรการสุดท้ายเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้เมื่อจำเป็น (Lohitanon, 2016, p. 89)

ในกระบวนการล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Bankruptcy Act of 1978) การเริ่มคดีล้มละลายสหรัฐอเมริกามีทางเลือก 2 ช่องทางคือ ทางเลือกแบบสมัครใจที่เปิดโอกาสให้ลูกหนี้เป็นฝ่ายยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ซึ่งบุคคลที่ยื่นคำร้องไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะวัตถุประสงค์ของการยื่นคำร้องขอชำระบัญชีโดยสมัครใจ คือ ผู้ยื่นคำร้องนั้นจะต้องมีหนี้และประสงค์ที่จะได้รับการปลดปล่อยภาระหนี้สินเหล่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วน ดังนั้น ในกรณีที่ลูกหนี้สมัครใจขอให้ชำระบัญชีตนเอง กฎหมายมิได้กำหนดจำนวนขั้นต่ำเอาไว้ Uttabolyukol (2014, p. 37) อีกทางเลือกหนึ่ง คือ เจ้าหนี้เป็นฝ่ายยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายโดยไม่สมัครใจซึ่งจะใช้บังคับลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการล้มละลายเพื่อเจ้าหนี้จะได้สิทธิบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ได้นอกจากวิธีการอื่นๆที่อาจจะไม่ได้ผล (The Central Bankruptcy Court, 2017) การที่ลูกหนี้ร้องขอให้ตนเองตกเป็นบุคคล

ล้มละลายนั้น ลูกหนี้สามารถเลือกช่องทางในการเข้าสู่กระบวนการจัดการภาระหนี้สินได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของตน หากศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาถือว่าศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ (order for Relief) โดยอัตโนมัติ ศาลจะไม่ได้สวนคำร้องของลูกหนี้เนื่องจากการร้องขอล้มละลายไม่ว่าเจ้าหนี้หรือลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องขอให้ล้มละลายกฎหมายมิได้กำหนดให้ต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวแต่อย่างใด (Kongchuen, 2022, p. 45)

สำหรับการเริ่มต้นกระบวนการล้มละลายของประเทศอังกฤษสามารถเริ่มต้นได้ด้วยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้เองร้องขอให้ตนเป็นบุคคลล้มละลายโดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ยื่นคำขอให้ตนเองล้มละลายได้จึงทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สิน อีกทั้งช่วยลดภาระในการพิสูจน์และสืบหาทรัพย์สินทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างรวดเร็วมากขึ้น การที่ลูกหนี้ยื่นขอให้ตนเองล้มละลายนี้มืองค์ประกอบเพียงว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงจำนวนหนี้ขึ้นต่ำอย่างเช่นกรณีของเจ้าหนี้ยื่นขอให้ลูกหนี้ล้มละลายแต่อย่างใดและเมื่อศาลรับคำร้องขอแล้วศาลมีอำนาจสั่งได้สองประการคือ หากพิจารณาไม่ได้ความจริงก็จะมีคำสั่งยกคำร้อง หรือหากได้ความจริงก็จะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายให้อำนาจศาลไว้ว่าหากในเบื้องต้นพิจารณาได้ว่าลูกหนี้ยังสามารถชำระหนี้ได้แต่มายื่นขอให้ตนเองล้มละลายเพราะมีเจตนาจะไม่ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้รายใดรายหนึ่ง ศาลย่อมมีอำนาจยกคำขอเพราะเห็นว่าเป็นการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายโดยมิชอบ (Lakarnchua, 2020, p.21-22)

ส่วนในประเทศไทยการให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาเริ่มต้นกระบวนการล้มละลายด้วยความสมัครใจแม้จะมีผู้สนับสนุนหลายท่านเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าวแต่กฎหมายล้มละลายก็ยังมีได้มีการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้เริ่มต้นกระบวนการแต่อย่างใด เมื่อปีพ.ศ.2559 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2559 เกี่ยวกับ

กระบวนการฟื้นฟูกิจการสำหรับลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กฎหมายที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูของลูกหนี้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบริษัทบังคับใช้ กับบริษัทเอกชนและบริษัทมหาชน ในขณะที่ร้อยละ 75 ของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทยเป็นการประกอบธุรกิจโดยบุคคลธรรมดา แต่ไม่มีโอกาสที่จะยื่นคำร้องขอให้ตนเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย (Legal Execution, 2023, Online) ต่อมาปรากฏว่าปี พ.ศ.2565 นี้ได้มีการเสนอ ร่างพระราชบัญญัติล้มละลายแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกระบวนการพิจารณา เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นกิจการขนาดย่อมโดยกำหนดจำนวนหนี้ ของลูกหนี้ในการฟื้นฟูให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้ง กำหนดกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคล ธรรมดาในร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย หมวด 3/4 กระบวนพิจารณา เกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา (เพิ่มมาตรา 90/153 ถึงมาตรา 90/180) เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่ประสบปัญหา ขาดสภาพคล่องและไม่สามารถชำระหนี้ได้แต่มีเหตุอันสมควรและมีช่องทาง ที่จะฟื้นฟูสถานะทางการเงินสามารถเข้าสู่กระบวนการได้โดยไม่ต้องถูกบังคับคดี หรือยึดทรัพย์ซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยเพิ่มช่องทางลูกหนี้บุคคล ธรรมดาสามารถฟื้นฟูสถานะทางการเงินได้โดยไม่ต้องถูกฟ้องล้มละลาย (ILaw, 2022, Online)

การกำหนดจำนวนหนี้ยอดขึ้นต่ำสำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ได้กำหนดจำนวนยอดหนี้ขั้นต่ำ หนึ่งแสนบาทไว้เนื่องจากข้อมูลเครดิตแห่งชาติได้ระบุว่าลูกหนี้ที่เป็นบุคคล ธรรมดามียอดหนี้ค้างน้อยกว่าหนึ่งล้านบาทมีจำนวน 2,821,627 ราย เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 256,362,146,610 บาท เมื่อคำนวณเฉลี่ยเป็นรายคน แล้วลูกหนี้ 1 คนมียอดหนี้ค้างชำระจำนวน 90,856 บาท จึงได้นำยอดหนี้นี้ มากำหนดเป็นยอดหนี้ขั้นต่ำในการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ตามร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่..) พ.ศ... นั้นการกำหนดจำนวนหนี้

แน่นอนขั้นต่ำหนึ่งแสนบาทนั้น ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับหลักการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำดังกล่าวเพราะเป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้บุคคลธรรมดาที่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ ควรเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาได้เข้าสู่กระบวนการให้มากที่สุดเพื่อสามารถได้รับความช่วยเหลือจากกระบวนการตามกฎหมายล้มละลายอย่างเต็มที่ตามที่ลูกหนี้ประสงค์ขอเริ่มต้นกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่...) พ.ศ...ที่ได้มีการแก้ไขนั้นได้มีการพัฒนากฎหมายล้มละลายให้มีทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน แต่การกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเป็นการเปิดโอกาสไม่เต็มที่สำหรับลูกหนี้ที่ขอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 ได้มีการยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติล้มละลาย(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2526 และให้มีการใช้ความต่อไปนี้ “(2) ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทหรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนี้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท” และให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 10 ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้ “(2) กล่าวในฟ้องว่า ถ้าลูกหนี้ล้มละลายแล้วจะยอมสละหลักประกันเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งสาย หรือตีราคาหลักประกันมาในฟ้องซึ่งเมื่อหักกับจำนวนหนี้ของตนแล้ว เงินยังขาดอยู่สำหรับหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท” ซึ่งการประกาศในเรื่องของจำนวนหนี้ในการฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 นั้น ได้มีการประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบันเมื่อคำนึงถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันได้ส่งผลกระทบ

ต่อประชาชนและภาคธุรกิจ ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากทำให้เกิดภาวะการก่อหนี้มากขึ้นสืบเนื่องมาจากค่าเงินไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่สามารถชำระหนี้ได้เจ้าหนี้จึงดำเนินการฟ้องลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ดังนั้นแนวทางในการลดปริมาณการฟ้องคดีล้มละลาย จึงประกอบด้วย (1) ทบทวนหลักเกณฑ์จำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาและลูกหนี้นิติบุคคลให้เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน (2) พิจารณาถึงจำนวนหนี้ขั้นต่ำที่ลูกหนี้สามารถร้องขอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูฐานะของลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาได้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เข้าสู่การเริ่มต้นคดีด้วยความสมัครใจโดยไม่มีการกำหนดจำนวนหนี้ขั้นต่ำเพราะทำให้ลูกหนี้บุคคลธรรมดาได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และให้ลูกหนี้กลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายต่อไป

References

- ILaw. (2022). *Offering alternative pathways for debtors to ‘restore financial stability’ without the necessity of undergoing bankruptcy proceedings*. Retrieved February 15, 2024. <https://www.ilaw.or.th/articles/5429>. [In Thai]
- Intarawiset, N., Nilbai, T, Thongphat, T., & Antarasena. A. (2022). The Effect of Household Socio-Economic Factors on Household Debt in Thailand. *Journal of Management Sciences Surattthani Rajabhat University*, 9(1), 115–138. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msj/article/view/254459> [In Thai]
- Jaiyen, P., & Choochuna, D. (2023). Household Debt Crisis of Thailand In The Global Economic Recession Age: Problem And Solution. *Journal of Buddhist Innovation and Management*, 6(4), 213. Retrieved <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/bim/article/view/261924> [In Thai]
- Kerd-int, N., Wongart, K., & Bodeerat, C. (2021). Remedial measures of Government for Those affecting the Spred of COVID 2019. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(11), 259–272. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/250385> [In Thai]
- Khunta, C., & Tangtrongpairoj, S. (2021). Thai Household Debts And The Sustainable Solution. *Journal of Liberal Arts and Management Science Kasetsart University*, 8(1), 131-145. [In Thai]

- Kongchuen, A. (2022). *Filing Petition And Voluntary Bankruptcy Process For Individual Debtors In Thailand*. [Master's thesis, Sripatum University]. [In Thai]
- Lakarnchua, P. (2020). *The right to enter into voluntary bankruptcy proceedings for individual debtors*. Office of the Court of Justice. Retrieved February 10, 2024. https://library.coj.go.th/pdf-view.html?fid=14610&table=files_biblio. [In Thai]
- Legal Execution. (2023). *International Conference on Voluntary Insolvency and SMEs or Individual Reorganization Procedure: Debtors' Option to Restart*. Retrieved February 18, 2024. file:///C:/Users/Shin/Downloads/Report-of-the-International-Conference-2023-Final%20(2).pdf
- Lohitanon, M. (2016). *Commencement Of Insolvency Proceeding*. [Master's thesis Thammasat University]. [In Thai]
- Manager. (2017). *Twenty years of the Tom Yum Kung crisis From business debt to household debt*. Retrieved January 30, 2024. <https://www.landactionthai.org/2012-05-18-03-24-45/article/item/1913-20170703-new7.html> [In Thai]
- National Housing Authority, (2018). *Simulated Learning Development Museum for Residential Living*. Retrieved January 18, 2024. http://housingvm.nha.co.th/VM_7.html [In Thai]
- Panichwong, P. (2000). Explanation: Bankruptcy law. [In Thai]
- Rathamarit, N. (2006). *Tom Yum Kung Crisis*. King Prajadhipok's Institute. Retrieved January 30, 2024. <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=วิกฤตต้มยำกุ้ง> [In Thai]

- Sonjai, P (2022). The concept of assisting an individual debtor through bankruptcy proceeding. *Panyapiwat Journal*, 14(3). 112-134. [In Thai]
- Tantihapakul, T. (2017). *Factors that Impact the Delinquently in Consumer Loans of Commercial Banks and Non-bank Financial Institutions in Thailand*. [Master's thesis, Chulalongkorn University]. [In Thai]
- Teeravechakul, K. (2013). *Explanation: Bankruptcy and rehabilitation law*. Author. [In Thai]
- TTB Analytics. (2024). *The projected increase in household debt in Thailand by the end of 2567 (B.E.) to approximately 91.4% of GDP signals concerns for the future, with three key factors contributing to this worrying trend*. Retrieved January 31, 2024. https://media.ttbbank.com/5004/tmba_economic_analysis/5707-highlight-desktop-th.pdf [In Thai]
- Uttabolyukol, M. (2014). *An alternative to Bankruptcy: Case Study Of Individuals's Rehabilitation*. [Master's thesis Sripatum University]. [In Thai]
- Wayupap, P. (2016). *Civil and Commercial Coad: Obligation*. (11st ed). Institute Of Legal Education Of The Thai Bar. [In Thai]